

ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності Одеської національної академії зв'язку ім. О.С. Попова регламентована вимогами Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VI та складається з таких процедур і заходів, передбачених статтею 16 п. 2:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників ОНАЗ ім. О.С. Попова та регулярне оприлюднення результатів такого оцінювання на офіційному веб-сайті університету;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми;
- 8) забезпечення формування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

Відповідно до запланованих заходів щодо якості підготовки фахівців та імплементації внутрішньої системи управління якістю в 2011 р. в ОНАЗ ім. О.С. Попова розроблена й введена в дію система управління якістю підготовки фахівців з вищою освітою відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2009 (система якості була сертифікованою Державним підприємством «Науково-технічний центр «СТАНКОСЕРТ» у Системі сертифікації УкрСЕПРО № UA 2.008.06401-11 від 5 жовтня 2011 р.).

Загальне керівництво системою управління якістю здійснює ректор, д.т.н., проф. Воробієнко Петро Петрович.

Відповідальність за створення і розвиток системи управління якістю в ОНАЗ ім. О.С. Попова покладено на проректора з навчальної роботи, д.т.н., проф. Бондаренко О.В.

Відповідальність за впровадження та функціонування системи управління якістю несе представник керівництва з якості ОНАЗ ім. О.С. Попова, в.о. зав. кафедрою менеджменту та маркетингу, к.е.н., доцент Станкевич Ірина Володимирівна.

Функціонування системи регламентується розробленим комплексом нормативних документів (методик та описів процесів тощо), що доповнюють законодавчу й нормативно-правову базу з теоретичної і практичної підготовки фахівців галузі зв'язку (сертифікат відповідності додається). Особлива увага в системі управління якістю приділяється взаємодії із замовниками освітніх послуг (здобувачами вищої освіти, працедавцями тощо) та іншими зацікавленими сторонами.

Виконання, визначених процедур та заходів, передбачених ст. 16 п. 2 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, забезпечується на рівні ОНАЗ ім. О.С. Попова за рахунок:

1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти – ОНАЗ має оформлену та затверджену політику у сфері якості та пов'язані з нею процедури для забезпечення якості та дотримання вимог за своїми освітніми програмами відповідних рівнів вищої освіти. В ОНАЗ ім. О.С. Попова прийнято зобов'язання розвитку внутрішньої культури вишу, яка визнає важливість якості. Щоб досягти цього, в ОНАЗ ім. О.С. Попова впроваджено й розвивається стратегія безперервного підвищення якості. Стратегії, політика і процедури мають офіційний статус і є доступними для громадськості, враховуючи обумовлені ролі здобувачів вищої освіти та інших зацікавлених осіб. Основними документами, якими регламентується функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти ОНАЗ ім. О.С. Попова та окремі її елементи, є: «Про удосконалення та запровадження системи управління якістю підготовки кадрів з вищою освітою в ОНАЗ

ім. О.С. Попова»: наказ ректора ОНАЗ ім. О.С. Попова №01-05-368 від 28.12.2010 р.; «Положення про розроблення то запровадження системи управління якістю підготовки кадрів з вищою освітою в ОНАЗ ім. О.С.Попова» від 2010 року; Настанова щодо якості ОНАЗ ім. О.С.Попова від 01.07.2011 р. (відповідно до вимог ДСТУ ISO 9001:2009); Р ІН.02.7.5-1 «Положення про організацію освітнього процесу ОНАЗ ім. О.С.Попова», затверджене рішенням Вченої ради ОНАЗ від 24.02.2015 р., протокол №5.

2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм – ОНАЗ ім. О.С. Попова наявні механізми для затвердження, періодичної перевірки та моніторингу своїх освітніх програм. Основними документами, якими регламентуються процедури затвердження та перегляду освітніх програм в ОНАЗ ім. О.С. Попова, є: Р ІН.02.7.5-1 «Положення про організацію освітнього процесу ОНАЗ ім. О.С.Попова», затверджене рішенням Вченої ради ОНАЗ від 24.02.2015 р., протокол №5; Документований опис процесу ОП.07 – 03.7.3-02 «Проектування та розробка навчальних програм певного освітнього рівня» від 01.07.2011 р.; Документований опис процесу ОП.07 – 03.7.3-03 «Проектування та розробка навчальних програм певного освітнього рівня: навчально-методичний комплекс дисциплін» від 04.10.2013 р.

3) щорічного оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників ОНАЗ ім. О.С. Попова та регулярне оприлюднення результатів такого оцінювання на офіційному веб-сайті закладу:

- результати навченості здобувачів вищої освіти ОНАЗ ім. О.С. Попова оцінюються щорічно за навчальними дисциплінами освітньої програми, шляхом використання опублікованих на офіційному веб-сайті академії і послідовно застосовуваних критеріїв, правил і процедур. Основними документами, що регламентують процес оцінки є: Р ІН.02.7.5-1 «Положення про організацію освітнього процесу ОНАЗ ім. О.С.Попова», затверджене рішенням Вченої ради ОНАЗ від 24.02.2015 р., протокол №5; Документований опис процесу ОП.07 – 03.7.5-04 «Реалізація навчальних програм певного освітнього рівня» від 01.07.2011 р.;

- результати та якість виконання випускних кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ОНАЗ ім. О.С. Попова за освітньою програмою, оцінюються відповідно до Р ІН.02.7.5-1 «Положення про організацію освітнього процесу ОНАЗ ім. О.С.Попова», затверджене рішенням Вченої ради ОНАЗ від 24.02.2015 р., протокол №5; «Положення про підготовку та захист випускних кваліфікаційних робіт бакалаврів, спеціалістів і магістрів» затверджене рішенням Вченої ради ОНАЗ ім. О.С. Попова, протокол № 7 від 28.03.2013р.;

- науково-педагогічні працівники ОНАЗ ім. О.С. Попова оцінюються шляхом застосування рейтингового підходу до оцінювання якості роботи викладацького складу, регламентованого такими документами, як: «Положення про щорічну рейтингову оцінку роботи кафедр Одеської національної академії зв'язку ім. О.С. Попова», затверджене рішенням Вченої ради ОНАЗ ім. О.С. Попова протокол № 8 від 29.04.2013; «Положення про щорічну рейтингову оцінку роботи професорсько-викладацького складу Одеської національної академії зв'язку ім. О.С. Попова» затверджене рішенням Вченої ради ОНАЗ ім.О.С. Попова протокол № 9 від 30.05.2013 року та підтверджується щорічними звітами науково-педагогічних працівників. Документами, що гарантують те, що викладацький склад є досить кваліфікованим і компетентним, є вимоги до конкурсного обрання на посаду педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до Наказу МОН України №665 від 01.06.2013, які знаходяться у відкритому доступі та щорічно перед оголошенням конкурсу на вакантну посаду, публікуються на офіційному веб-сайті академії.

4) забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників – відповідно до ОП.18/2.6.2-24 «Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників ОНАЗ ім. О.С. Попова», затвердженого рішенням Методичної ради ОНАЗ, протокол № 3 від 29.11.2016 р., в ОНАЗ ім. О.С. Попова забезпечується процес організації, планування, координації, проходження та контролю підвищення

кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників академії, регламентований вимогами «Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів», затвердженому Наказом Міністерства освіти і науки України від 24.01.2013 №48. Працівники ОНАЗ ім. О.С. Попова здійснюють підвищення кваліфікації та стажування у закладах вищої освіти, в закладах освіти, організаціях, на підприємствах як в Україні, так і за кордоном, а також у структурних підрозділах ОНАЗ ім. О.С. Попова на підставі договорів, що укладаються академією з закладами-виконавцями. Умовою чергової атестації педагогічних і науково-педагогічних працівників ОНАЗ ім. О.С. Попова є обов'язкове проходження підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років.

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти – ОНАЗ ім. О.С. Попова надає доступні для здобувачів вищої освіти ресурси для якісного забезпечення процесу їх навчання за кожною освітньою програмою. Заходи для організації самостійної роботи студентів регламентуються «Положенням про самостійну роботу студентів», затвердженого рішенням Методичної ради ОНАЗ ім. О.С. Попова протокол № 7 від 29.03.2016 р.

б) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом – ОНАЗ ім. О.С. Попова забезпечує збір, аналіз та використання необхідної інформації для ефективного управління навчальним процесом та іншими видами діяльності через системи: дистанційного навчання, контролю доступу, Інтернет та електронну пошту, керування WEB-ресурсами ОНАЗ ім. О.С. Попова, управління бібліотечним фондом, електронного документообігу. Важливою умовою створення результативної та ефективної системи управління якістю в академії є формування управлінської та інформаційної культури в сфері якості освіти.

Крім того, реалізується ряд заходів із впровадження автоматизованої системи управління ОНАЗ.

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми – ОНАЗ ім. О.С. Попова регулярно публікує новітню, неупереджену та об'єктивну, як в якісному, так і кількісному відношенні, інформацію про освітні, освітньо-наукові та наукові програми, які вона пропонує згідно з Законом України «Про вищу освіту».

8) забезпечення формування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату. В ОНАЗ ім. О.С. Попова використовується ефективна система на предмет виявлення академічного плагіату (внутрішня перевірка), регламентована вимогами статті 41. Академічна доброчесність Закону України «Про освіту» від 05 вересня 2017 р. №2145-VIII, пп. 8 п. 2 статті 16 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, а також «Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях та кваліфікаційних роботах працівників і здобувачів вищої освіти Одеської національної академії зв'язку ім. О.С. Попова».

Протягом 2013 – 2018 рр. було проведено ряд робіт у сфері якості освітньої діяльності, спрямованих на забезпечення функціонування та підвищення дієвості системи управління якістю підготовки фахівців з вищою освітою в ОНАЗ ім. О.С. Попова, а саме:

супровід системи управління якістю і проведення серії внутрішніх перевірок діяльності структурних підрозділів академії;
проведення наглядового аудиту за системою управління якістю;
виконання вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, зокрема статті 16 «Система забезпечення якості вищої освіти».

Супровід системи управління якістю ОНАЗ ім. О.С. Попова здійснюється через постійні внутрішні аудити та щорічні наглядові (зовнішні) аудити відповідно до вимог стандартів ДСТУ ISO 9001:2009 «Системи управління якістю. Вимоги», ДСТУ 3419-96, ДСТУ ISO 19011:2011 «Настанови щодо здійснення аудитів систем управління якістю і (або) екологічного управління».

В рамках функціонування системи управління якістю в академії застосовується процедура комплексної внутрішньої оцінки діяльності структурних підрозділів, яка представляє собою поєднану процедуру самооцінки та внутрішнього аудиту. Вона дозволяє всебічно й об'єктивно оцінити результативність роботи підрозділу за різними напрямками діяльності. До такої оцінки залучаються як внутрішні аудитори, так і навчальний відділ академії. Сферами аудиту є процеси СУЯ ОНАЗ. Критеріями аудиту є ДСТУ ISO 9001:2009, документовані описи процесів та методики ОНАЗ М.07-03.4.2-01 «Контроль документів», М.07-03.4.2-02 «Контроль протоколів», М.07-03.8.5 – 03 «Коригувальні та запобіжні дії», М.07-03.8.3 – 04 «Контроль невідповідних послуг», М.07-03.8.2 – 05 «Внутрішній аудит». За результатами аудитів складаються відповідні звіти. За період 2013 – 2018 рр. невідповідностей щодо функціонування системи управління якістю ОНАЗ ім. О.С. Попова виявлено не було.

Відповідно до діючої в ОНАЗ ім. О.С. Попова системи управління якістю, основними принципами є:

1. Орієнтація на замовника: академія зацікавлена в тому, щоб рівень фахової підготовки здобувачів вищої освіти приносив замовникам максимальний результат; колектив розуміє існуючі та перспективні потреби замовників, виконує їхні вимоги і намагається перевищувати їхні очікування.

2. Мета керівництва та ОНАЗ ім. О.С. Попова, є: забезпечення результативності та ефективності системи управління якістю, утримання лідерських позицій на ринку послуг вищої освіти завдяки високій якості освіти.

3. Участь та зацікавленість персоналу ОНАЗ ім. О.С. Попова у забезпеченні високої якості освітніх послуг та наукової діяльності: професорсько-викладацький склад ОНАЗ ім. О.С. Попова – це висококваліфіковані фахівці, які мають досвід роботи в галузі освіти і головною метою своєї діяльності вбачають інноваційний підхід до роботи.

4. Процесний підхід: уся діяльність ОНАЗ ім. О.С. Попова розглядається як ланцюг процесів для замовників; якість роботи контролюється на кожному

етапі процесу.

5. Системний підхід до управління: управління діяльністю ОНАЗ ім. О.С. Попова здійснюється через систему взаємодіючих та взаємопов'язаних процесів, де кожна управлінська дія ретельно зважується і перевіряється.

6. Безперервне удосконалення (поліпшення): колектив проводить постійний моніторинг і вивчення світових тенденцій розвитку сфери вищої освіти, впроваджує передовий досвід у навчальні програми; навчальний процес адаптовано до вимог «Стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ESG).

7. Прийняття рішень на основі фактів: в ОНАЗ ім. О.С. Попова забезпечується збирання, зберігання та аналізування даних за результатами діяльності з наступним корегуванням дій.

8. Взаємовигідна співпраця із партнерами: ОНАЗ ім. О.С. Попова встановлює взаємовигідні зв'язки з партнерами на основі довіри, обміну знаннями та співпраці.

Відповідно вимог, що висуваються сьогодні чинним законодавством, споживачами освітніх послуг, громадськими організаціями та освітнім співтовариством, в академії було розроблено «Програму забезпечення якості вищої освіти в ОНАЗ ім. О.С. Попова», засновану на застосуванні управлінського впливу через задіяння функції мотивації, як сукупності рушійних сил, що стимулюють усіх учасників освітнього процесу в ОНАЗ ім. О.С. Попова і кожного окремо до активної діяльності та організації й забезпечення на постійній основі звітування та контролю за результатами виконання певних активних дій. «Програма» передбачає ряд напрямів відповідно вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (стаття 16 «Система забезпечення якості вищої освіти»):

удосконалення системи забезпечення та моніторингу якості вищої освіти;

удосконалення системи оцінювання якості здобувачів вищої освіти;

удосконалення системи оцінювання якості науково-педагогічних працівників ОНАЗ ім. О.С. Попова;

підвищення рівня організації освітнього процесу в ОНАЗ ім. О.С. Попова;
підвищення рівня присутності ОНАЗ ім. О.С. Попова в суспільстві.